

บทคัดย่อ

การวิจัย “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาหาแนวทางและรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่เป้าหมาย 10 แห่ง

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ดีกับการท่องเที่ยวที่ผ่านมา กล่าวคือ ชุมชนเชื่อว่าการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทำลายความเข้มแข็งและวัฒนธรรมชุมชน นอกจากนี้รัฐยังแย่งการจัดการท่องเที่ยวไปจากประชาชน ชุมชนโดยส่วนใหญ่ไม่รู้จักรจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แต่ก็คาดหวังว่าการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนจะช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ ถ้าชุมชนจะจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง วัตถุประสงค์อันดับแรกที่ชุมชนต้องการคือ การสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน อันดับที่สองคือ เพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ส่วนการเผยแพร่ของดีของชุมชน และการศึกษาร่วมกันของชุมชนเป้าหมายกับนักท่องเที่ยวเป็นวัตถุประสงค์อันดับรองลงมา

ชุมชนเป้าหมาย 5 แห่ง ได้ทดลองจัดการท่องเที่ยวขึ้น และพบว่า

- รูปแบบการจัดกิจกรรมในชุมชน เช่น การสาธิตการทอผ้า และข้อมสื การนั่งช้าง การแสดงดนตรี การจัดอาหารพื้นบ้าน การนวด และการอบสมุนไพรนั้นมีลักษณะเป็นทางการ หรือเป็นวิชาการเหมือนการจัดดูงานมากกว่าการจัดการท่องเที่ยว การผสมผสานระหว่างความรู้และความเพลิดเพลินยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น
 - บ้านพักและการจัดอาหารพื้นบ้าน ยังมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน
 - ชุมชนมีข้อจำกัดในการเป็นมัคคุเทศก์
 - การเตรียมตัวของชุมชนก่อนช้าง คี มีเพียงสองชุมชนที่การประสานงานระหว่างตัวแทนที่เข้าร่วมประชุมกับคนในชุมชนยังลุล่วงได้ แต่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวก็ยังมีน้อย รายได้ส่วนที่ชาวบ้านได้รับค่อนข้างน้อย แต่นักท่องเที่ยวก็รู้สึกว่าราคาค่าท่องเที่ยวอาจจะแพงเกินไป
 - ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับพอใช้ แต่ชุมชนมีความพึงพอใจในการที่ได้จัดการท่องเที่ยว เพราะชุมชนพบว่า การท่องเที่ยวได้ทำให้เกิดความร่วมมือกันในชุมชน เกิดรายได้ ช่วยให้ชุมชนสะอาด สร้างโอกาสให้คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนทักษะกับคนภายนอก และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในหมู่บ้านและวัฒนธรรมของตน
 - ชุมชนมีความรู้และมีส่วนร่วมน้อยมากในด้านการจัดการตลาดการท่องเที่ยว
- ท้ายที่สุดการวิจัยได้เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นที่สำคัญคือ
1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเพื่อเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว
 2. พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวและพยายามสร้างกลไกการตลาดให้เกิดขึ้น
 3. สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเป้าหมายและเครือข่ายการท่องเที่ยว

Abstract

The sustainable tourism management at Surin and Roi-et is participatory action research which aims to study ways and pattern of sustainable tourism management in 10 target villages.

Significant findings from the research are

Local people have bad attitude with conventional tourism. Since, it decreased community strength and increase cultural erosion. In addition they believe that government is trying to steal tourism management from local people. Most of local people didn't know sustainable tourism. However, they expected that it will contribute to preserve and improve local culture.

The first objective of communities in self-managed sustainable tourism is income generation towards raising up quality of life. Secondly, preservation and improvement of local culture. Create learning environment between tourist and host as well as dissemination of positive things from the communities are supplementary objectives.

Five target communities organized pilot tests to learn how to manage sustainable tourism by themselves. Results from the pilot tests are shown that

- Tourism activities such as demonstration of hand weaving and natural dyeing, elephant riding, music show, local food traditional massage and herbal sauna likely organized for study trip than organized for recreation. The integration between education and recreation need to take in to consideration.
- Different standard of home stay and local food.
- Local people have limitation to play role as tour guide.
- Good preparation before organizing the tour, only two communities cooperation between representatives and other people in the community was insufficient. Nevertheless, there was less participation of people in the communities. In addition, communities got low income while tourists have paid high cost.
- As cooperation in the community, cleanliness, income, opportunity to share experiences with outsiders and increasing pride in cultural heritage were consequence of the tour, local people were satisfy to manage sustainable tourism. However, tourists themselves felt moderate.
- Community has limitation knowledge and participation regarding a management of tourism marketing.

Lastly, research team recommend further study on

1. Basic information such as ethnography, cottage industry and way of life of the target areas then publish and disseminate to tourist.
2. The development of marketing mechanism and relevant tour activities.
3. Process to strengthen local people capacities and their network on tour management.